Strategische heroriëntatie – Toelichting benchmark

PODIUMBIJEENKOMST 19 DECEMBER

IRIS DE KORT/COEN VAN DEN HOUT/HERMAN UFFEN (BMC)

Agenda

Aanleiding/proces

Doel benchmark

Systematiek benchmark

Uitkomsten per opgave

Vragen

Aanleiding- Financiële positie

					Bedragen * €1.000 - is voordeel, + is nadeel
Omschrijving	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Programmabegroting 2024-2027	-38	-547	2.089	171	93
Eerste financiële tussenrapportage 2024	2.767	3.086	3.133	2.959	2.960
Meicirculaire 2024	-2.862	3.671	-3.185	-2.072	-4.130
Financieel kader Kadernota	**-133**	**6.210**	**2.037**	**1.058**	**-1.077**
Autonome ontwikkelingen	-775	-2.318	891	-337	670
Septembercirculaire	-833	256	-839	415	1.065
Tussen saldo	**-1.741**	**4.148**	**2.089**	**1.136**	**658**
Nieuw beleid	-	2.710	3.732	4.830	7.253
Extra OZB verhoging		-2.500	-2.500	-2.500	-2.500
Inzet reserve vluchtelingen		-4.000	-4.000	-4.000	
Totaal	**-1.741**	**358**	**-679**	**-534**	**5.411**

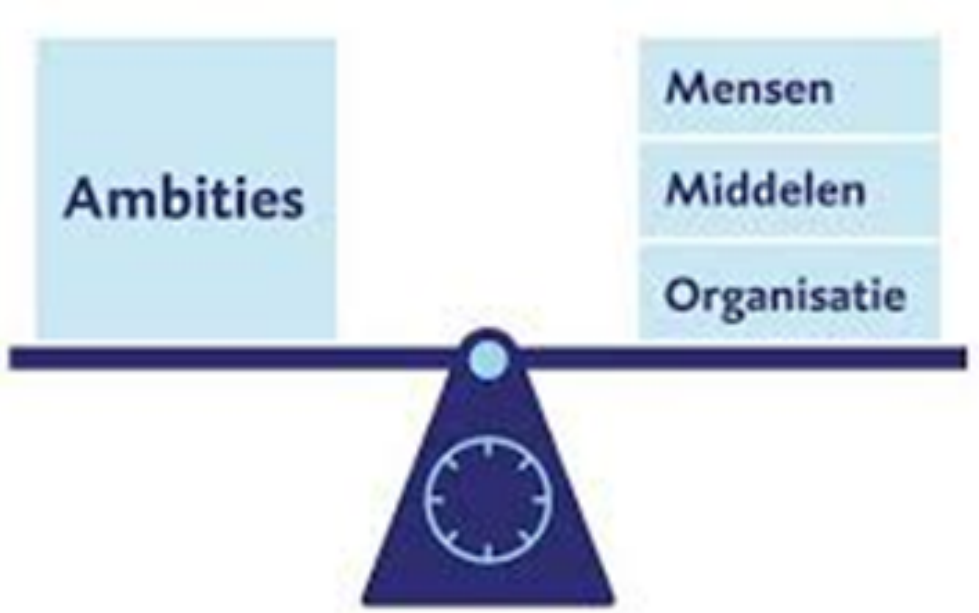
Structureel tekort € 5,4 miljoen in 2028

Doel strategische heroriëntatie

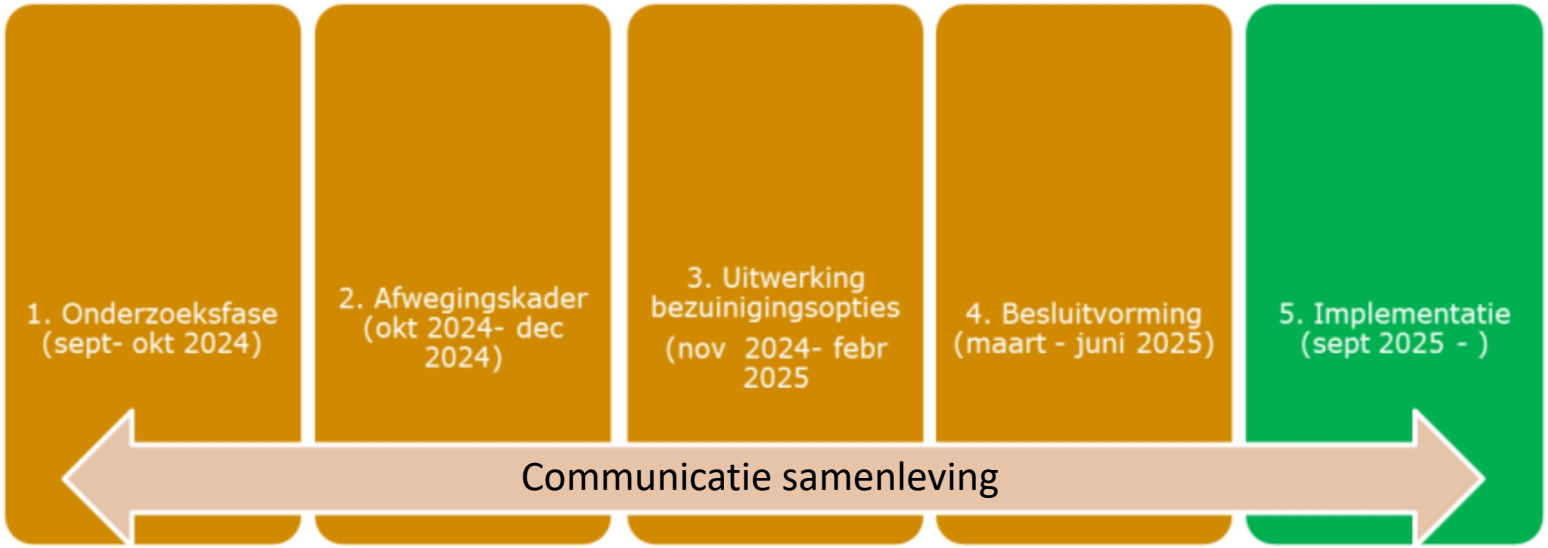
Doel: Evenwicht tussen Ambities en Mensen Middelen / Organisatie

- Bouwen we de gemeente die we willen zijn als Oss?
- Halen we de financiële opgave om te komen tot een structureel sluitende begroting?

Benchmark = middel

Proces strategische heroriëntatie

- Opdracht en proces vastgesteld in de programmabegroting
- Doel om volgend jaar te komen tot meerjarig sluitende begroting
- Inventariseren maatregelen van minimaal bedrag van € 9 miljoen
- Opiniërend bespreken in april, besluitvorming via kadernota 2026

Doel benchmark

Objectivering → Vergelijking met andere gemeenten van kosten/opbrengsten

Geen vergelijking op ambitie/outcome/output

Start van een gesprek (intern) voor in beeld brengen besparingsmogelijkheden/ zoekrichtingen

Benchmark fungeert als spiegel / instrument ten behoeve van dit gesprek

Systematiek

- Vergelijking kosten en opbrengsten vergelijkbare gemeenten
  - Dijk en Waard, Helmond, Hilversum, Alkmaar, Deventer, Ede, Venlo, Zwolle
  - Inwoneraantal, sociale structuur, centrumfunctie, VO/(V)SO, bodemfactor en aantal woonkernen
- Taakveld indeling (IV3)
- Kosten berekend per inwoner
- Vergelijking gemiddelde
- Vergelijking met één na goedkoopste (besparingspotentieel)
  - Als we uitgaan van dit minimum budget wat kunnen we dan niet meer doen?

Uitwerken bezuinigingsopties

Wat is een mogelijk ombuigingsvoorstel?

Toelichting

Maatschappelijke / Organisatiegevolgen (H/M/L) + toelichting

Benodigde inspanning (H/M/L)

Financiële gegevens: wat is de besparing? En vanaf welk jaar?

Uitvoeringsinformatie

Risico's die van toepassing zijn

Alternatieven

Ombuigingsvoorstel	
Toelichting ombuigingsvoorstel	
Maatschappelijk/ organisatie effect	Kies een item.
Toelichting maatschappelijk/ organisatie effect Benodigde inspanning	Kies een item.
Financieel effect In euro's	2025 | 2026 | 2027 | 2028
Categorie	Kies een item.
Incidenteel/ structureel	Kies een item.
Toelichting financieel effect	
Uitvoeringsinformatie Risico's	
Alternatieven	

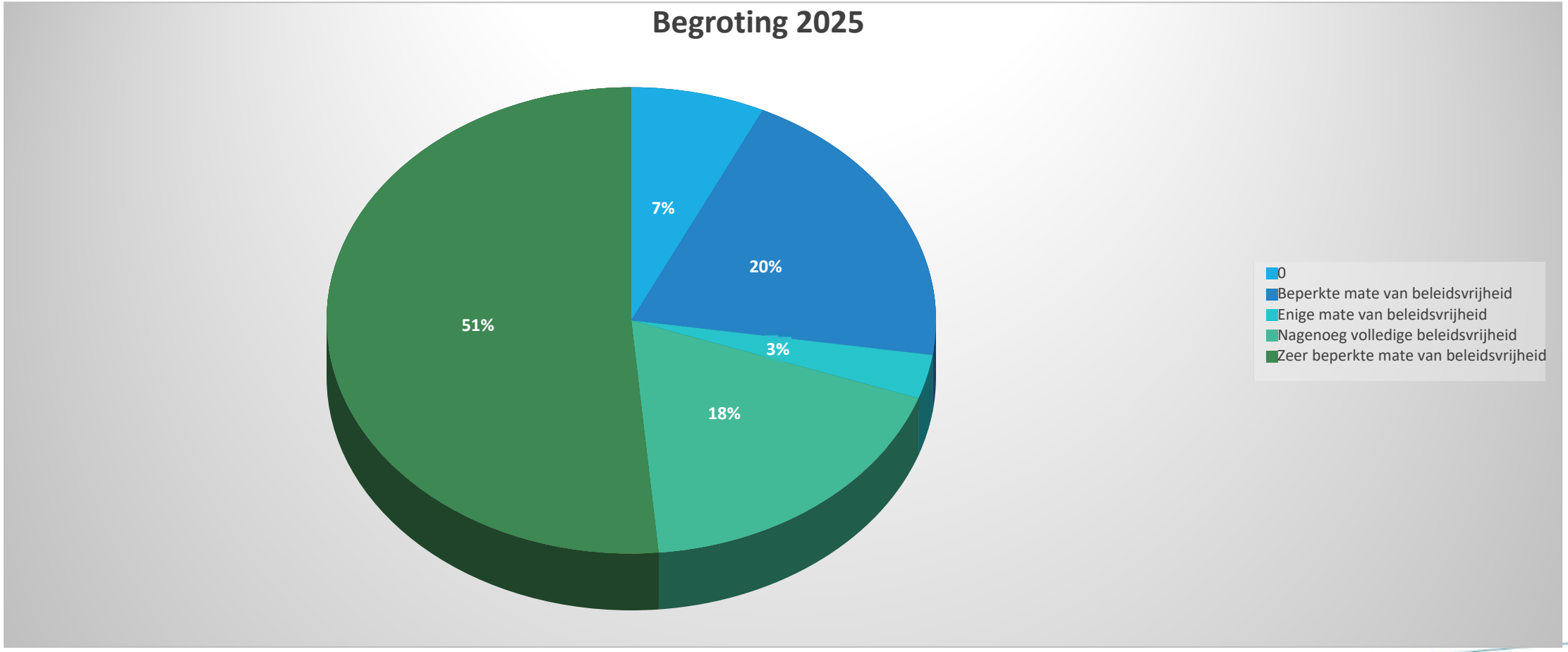
Benchmark

Indicatie beleidsvrijheid

Vergelijking lasten en baten per inwoner t.o.v. gemiddelde andere gemeente (taakvelden)

Vergelijking lasten en baten per inwoner t.o.v. één na laagste kosten en één na hoogste opbrengsten (taakvelden)

Beleidsvrijheid begroting 2025

Sociaal Domein beleidsvrijheid

Nr	Concernproduct	reserves	Zeer beperkte mate van beleidsvrijheid	Beperkte mate van beleidsvrijheid	Enige mate van beleidsvrijheid	Nagenoeg volledige beleidsvrijheid	Eindtotaal
211	Jeugdwerk	0		1.701.679			1.701.679
212	Jeugdzorg		42.768.209	0			42.768.209
213	Wmo algemeen			924.861			924.861
214	Wmo beschermd wonen	0	25.069.393				25.069.393
215	Wmo collectieve voorzieningen	3.928.000	4.568.817	18.558.551			27.055.368
216	Wmo individuele voorzieningen		9.635.325	7.817.664			17.452.989
217	Wmo begeleiding en dagbesteding		13.026.033				13.026.033
221	Arbeidsparticipatie		6.770.138	646.762			7.416.900
222	Begeleide participatie		15.026.948	47.500			15.074.448
223	Inkomensregelingen		43.125.282				43.125.282
224	Minimabeleid		2.584.258				2.584.258
225	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken			6.774.981		62.433	6.837.414
226	Onderwijshuisvesting	0	8.425.863				8.425.863
227	Schuldhulpverlening		2.200.065				2.200.065
231	Gezondheid		5.519.103				5.519.103
232	Kunst en cultuur					9.072.674	9.072.674
233	Media					2.772.629	2.772.629
234	Overige voorzieningen			387.805			387.805
235	Sociaal-cultureel werk	12.128		4.651.686			4.663.814
236	Sportaccommodaties	0				6.490.881	6.490.881
237	Sportbeleid en activering					4.842.612	4.842.612
238	Musea					100.876	100.876
255	Evenementen en stadspromotie			0	7.719	1.133.306	1.141.025
Eindtotaal		**3.940.128**	**178.719.434**	**41.511.489**	**7.719**	**24.475.411**	**248.654.181**
		2%	**72%**	**17%**	**0%**	**10%**	**100%**

Sociaal Domein t.o.v. gemiddelde gemeenten

Taakveld			Gemeente Oss		Gemiddeld	
NR	Taakveld naam	Domein	Lasten per inwoner	Baten per inwoner	Lasten per inwoner	Baten per inwoner
4.2	Onderwijshuisvesting	Sociaal	89	5	79	4
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Sociaal	71	38	81	42
5.1	Sportbeleid en activering	Sociaal	16	7	30	5
5.2	Sportaccommodaties	Sociaal	108	22	64	22
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Sociaal	80	0	77	5
5.4	Musea	Sociaal	16	1	28	2
5.6	Media	Sociaal	38	1	35	2
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Sociaal	228	156	224	74
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	Sociaal	26	-	90	3
6.3	Inkomensregelingen	Sociaal	466	337	512	362
6.4	WSW en beschut werk	Sociaal	182	-	119	0
6.5	Arbeidsparticipatie	Sociaal	52	-	70	5
6.6	Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	Sociaal	94	3	50	1
6.71	Wmo	Sociaal	229	8	211	8
6.72	Jeugdhulp	Sociaal	108	-	159	1
6.73	Jeugdhulp met verblijf	Sociaal	48	-	77	-
6.74	Jeugdhulp GGZ	Sociaal	144	-	94	-
6.81	Geëscaleerde zorg Wmo	Sociaal	295	1	297	11
6.82	Geëscaleerde zorg Jeugd	Sociaal	31	-	30	4
7.1	Volksgezondheid	Sociaal	112	11	44	3
			2.432	**590**	**2.371**	**556**

Sociaal Domein t.o.v. een na goedkoopste

Taakveld			Gemeente Oss		1e na goedkoopste	
NR	Taakveld naam	Domein	Lasten per inwoner	Baten per inwoner	Lasten per inwoner	Baten per inwoner
4.2	Onderwijshuisvesting	Sociaal	89	5	46	10
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Sociaal	71	38	49	67
5.1	Sportbeleid en activering	Sociaal	16	7	12	7
5.2	Sportaccommodaties	Sociaal	108	22	29	30
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Sociaal	80	0	45	9
5.4	Musea	Sociaal	16	1	16	4
5.6	Media	Sociaal	38	1	30	5
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Sociaal	228	156	102	156
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	Sociaal	26	-	35	7
6.3	Inkomensregelingen	Sociaal	466	337	311	446
6.4	WSW en beschut werk	Sociaal	182	-	75	1
6.5	Arbeidsparticipatie	Sociaal	52	-	52	15
6.6	Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	Sociaal	94	3	42	2
6.71	Wmo	Sociaal	229	8	192	10
6.72	Jeugdhulp	Sociaal	108	-	108	0
6.73	Jeugdhulp met verblijf	Sociaal	48	-	37	-
6.74	Jeugdhulp GGZ	Sociaal	144	-	42	-
6.81	Geëscaleerde zorg Wmo	Sociaal	295	1	197	12
6.82	Geëscaleerde zorg Jeugd	Sociaal	31	-	21	0
7.1	Volksgezondheid	Sociaal	112	11	26	8

Sociaal domein voorbeelden andere gemeenten

- Invoeren nieuw eigen bijdragebeleid voor de Wmo conform het wetsvoorstel. Grens verlagen van 150 naar 120% van het sociaal minimum.
- De dagelijkse behandeling en verblijf kan vanaf 2025 naar de goedkopere verblijf pleegzorg.
- Tien dure/complexe casussen met jeugdhulp worden aangepakt.
- Het realiseren van een besparing op huishoudelijke hulp door standaard eens per twee weken huishoudelijke hulp te indiceren in plaats van wekelijks

Ruimte & economie beleidsvrijheid

Nr	Concernproduct	reserves	Zeer beperkte mate van beleidsvrijheid	Beperkte mate van beleidsvrijheid	Enige mate van beleidsvrijheid	Nagenoeg volledige beleidsvrijheid	Eindtotaal
240	Riolering	-	-	7.274.177	-	-	7.274.177
241	Afvalverwijdering bedrijven	-	-	778.213	-	-	778.213
242	Wegen, straten en pleinen	22.500	-	-	-	13.821.730	13.844.230
243	Afvalverwijdering particulieren	-	-	14.490.671	-	-	14.490.671
244	Begraafplaatsen en crematoria	-	-	-	328.289	-	328.289
245	Hondenwacht	-	-	-	-	374.591	374.591
246	Milieubeheer	-	-	2.553.202	-	-	2.553.202
247	Openbaar groen	-	-	-	-	9.528.746	9.528.746
248	Klimaat en energie	-	-	2.907.905	504.106	-	3.412.011
249	Projecten openbare ruimte	-	-	-	-	-	-
251	Economische ontwikkeling	-	-	-	-	2.078.766	2.078.766
252	Haven	-	-	-	-	1.332.173	1.332.173
253	Industrieterreinen	-	-	-	-	584.224	584.224
256	Recreatie en toerisme	-	-	-	-	667.050	667.050
261	Kermissen	-	-	-	-	337.201	337.201
262	Centrumontwikkeling algmeen	-	-	-	148.132	210.000	358.132
263	Herontwikkeling Walkwartier	-	-	-	-	1.310.797	1.310.797
264	Markten	-	-	-	-	87.892	87.892
271	Parkeren	335.177	-	-	-	2.130.571	2.465.748
272	Verkeer	1.343.281	-	-	-	2.255.684	3.598.965
273	Ruimtelijke ordening	-	-	-	3.377.664	-	3.377.664
274	Strategische projecten/samenwerking	12.810.693	-	-	1.758.736	419.908	14.989.337
275	Volkshuisvesting	-	-	-	76.779	4.898.832	4.975.611
276	Woningbouwcomplexen	1.094.196	-	-	-	3.132.089	4.226.285
277	Overige bedrijfsmatige activiteiten	-	-	-	-	1.286.784	1.286.784
Eindtotaal		**15.605.847**	**-**	**28.004.168**	**6.193.706**	**44.457.038**	**94.260.759**
		17%	**0%**	**30%**	**7%**	**47%**	**100%**

Ruimte & economie t.o.v. gemiddelde gemeenten

Taakveld			Gemeente Oss		Gemiddeld	
NR	Taakveld naam	Domein	Lasten per inwoner	Baten per inwoner	Lasten per inwoner	Baten per inwoner
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	R&E	-	-	40	47
0.63	Parkeerbelasting	R&E	0	20	1	37
2.1	Verkeer en vervoer	R&E	177	7	200	13
2.2	Parkeren	R&E	22	5	34	14
2.3	Recreatieve havens	R&E	-	-	0	0
2.4	Economische havens en waterwegen	R&E	14	4	5	2
2.5	Openbaar vervoer	R&E	-	-	2	0
3.1	Economische ontwikkeling	R&E	26	1	32	1
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	R&E	53	58	52	48
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	R&E	3	2	8	4
3.4	Economische promotie	R&E	6	3	16	10
5.5	Cultureel erfgoed	R&E	1	-	11	3
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	R&E	107	1	106	8
7.2	Riolering	R&E	76	93	80	102
7.3	Afval	R&E	171	193	114	141
7.4	Milieubeheer	R&E	67	22	47	11
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	R&E	3	2	8	6
8.1	Ruimtelijke Ordening	R&E	61	20	36	5
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijven terreinen)	R&E	101	113	312	308
8.3	Wonen en bouwen	R&E	46	32	80	42
			936	**577**	**1.183**	**800**

Ruimte & economie t.o.v. een na goedkoopste

Taakveld			Gemeente Oss		1e na goedkoopste	
NR	Taakveld naam	Domein	Lasten per inwoner	Baten per inwoner	Lasten per inwoner	Baten per inwoner
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	R&E	-	-	0	88
0.63	Parkeerbelasting	R&E	0	20	-	67
2.1	Verkeer en vervoer	R&E	177	7	164	13
2.2	Parkeren	R&E	22	5	9	27
2.3	Recreatieve havens	R&E	-	-	-	-
2.4	Economische havens en waterwegen	R&E	14	4	1	6
2.5	Openbaar vervoer	R&E	-	-	-	1
3.1	Economische ontwikkeling	R&E	26	1	16	1
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	R&E	53	58	1	103
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	R&E	3	2	1	7
3.4	Economische promotie	R&E	6	3	6	18
5.5	Cultureel erfgoed	R&E	1	-	1	1
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	R&E	107	1	75	18
7.2	Riolering	R&E	76	93	62	104
7.3	Afval	R&E	171	193	101	162
7.4	Milieubeheer	R&E	67	22	33	24
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	R&E	3	2	3	10
8.1	Ruimtelijke Ordening	R&E	61	20	15	15
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijven terreinen)	R&E	101	113	37	563
8.3	Wonen en bouwen	R&E	46	32	51	50

Ruimte & economie voorbeelden andere gemeenten

- Het realiseren van een kostenbesparing bij het beheer van de openbare ruimte door in de aanbestedingen uit te gaan van niveau C, in plaats van niveau B (CROW).
- Het structurele budget voor het programma Duurzaamheid komt met ingang van 2027 te vervallen. Dit betekent dat de lasten in het kader van de opgave duurzaamheid gezocht moeten worden binnen de bestaande lijnbudgetten.
- Onderhoudsbudget Groen met 10 procent verlagen. Beter aanbesteden van eenmalige opdrachten en jaarcontracten. Verlagen frequentie van onderhoud verlaagd. Invoeren diversiteitsbeleid ingevoerd (verbinding met duurzaamheid en ecologie)

Bedrijfsvoering, dienstverlening & veiligheid beleidsvrijheid

Nr	Concernproduct	reserves	Zeer beperkte mate van beleidsvrijheid	Beperkte mate van beleidsvrijheid	Enige mate van beleidsvrijheid	Nagenoeg volledige beleidsvrijheid	Eindtotaal
281	Integrale veiligheid			1.304.836			1.304.836
282	Toezicht en handhaving openbare orde			2.707.143			2.707.143
283	Veiligheidsregio			7.325.940			7.325.940
291	College	102.898	1.353.224				1.456.122
292	Dienstverlening		2.458.276		651.734	0	3.110.010
293	Overhead	0	43.157.098				43.157.098
294	Raad en raadscommissies		1.921.004				1.921.004
295	Rekenkamer		80.773				80.773
296	Saldo kostenplaatsen					-1.235.000	-1.235.000
297	Verkiezingen		230.310				230.310
298	Wijkgericht werken	0		1.332.748			1.332.748
301	Algemene baten en lasten	-5.411.237				6.235.531	824.294
304	Onvoorzien					300.000	300.000
305	Overige belastingen					5.400	5.400
306	OZB belasting					2.039.464	2.039.464
307	Reserveringen					54.179	54.179
308	Treasury	944.841		2.778.694			3.723.535
309	Vennootschapsbelasting						
Eindtotaal		**(4.363.498)** **-6%**	**49.200.685** **72%**	**15.449.361** **23%**	**651.734** **1%**	**7.399.574** **11%**	**68.337.856** **100%**

Bedrijfsvoering, dienstverlening & veiligheid t.o.v. gemiddelde gemeenten

Taakveld			Gemeente Oss		Gemiddeld	
NR	Taakveld naam	Domein	Lasten per inwoner	Baten per inwoner	Lasten per inwoner	Baten per inwoner
0.1	Bestuur	BV	33	-	82	27
0.10	Mutaties reserves	BV	465	356	225	246
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	BV	0	-	4	-
0.2	Burgerzaken	BV	28	16	46	22
0.4	Overhead	BV	379	-	390	-
0.5	Treasury	BV	29	15	19	36
0.61	OZB woningen	BV	-	150	10	156
0.62	OZB niet-woningen	BV	-	106	4	146
0.64	Belastingen overig	BV	26	10	6	7
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	BV	-	2.554	3	2.540
0.8	Overige baten en lasten	BV	65	22	61	2
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	BV	-	-	0	-
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	BV	78	-	84	1
1.2	Openbare orde en veiligheid	BV	45	1	55	5

Bedrijfsvoering, dienstverlening & veiligheid t.o.v. een na goedkoopste

Taakveld			Gemeente Oss		1e na goedkoopste	
NR	Taakveld naam	Domein	Lasten per inwoner	Baten per inwoner	Lasten per inwoner	Baten per inwoner
0.1	Bestuur	BV	33	-	44	41
0.10	Mutaties reserves	BV	465	356	46	467
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	BV	0	-	-	-
0.2	Burgerzaken	BV	28	16	28	26
0.4	Overhead	BV	379	-	333	-
0.5	Treasury	BV	29	15	2	45
0.61	OZB woningen	BV	-	150	-	179
0.62	OZB niet-woningen	BV	-	106	-	231
0.64	Belastingen overig	BV	26	10	1	13
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	BV	-	2.554	-	3.015
0.8	Overige baten en lasten	BV	65	22	9	13
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	BV	-	-	-	-
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	BV	78	-	65	3
1.2	Openbare orde en veiligheid	BV	45	1	44	6

Bedrijfsvoering, dienstverlening & veiligheid voorbeelden andere gemeenten

- Vermindering van het aantal wethouders inclusief ondersteuning voor de komende bestuursperiode
- Doorontwikkelen van de eigen organisatie; meer vacatures invullen met vaste medewerkers. Hierdoor wordt de externe inhuur beperkt.
- Inzetten op een verlaging van de toekenning van de loon- en prijscompensatie voor verbonden partijen en in lijn brengen van verwachte loon- en prijsstijgingen voor de gemeente.
- Inzetten op nieuwe belastingen en tariefverhogingen van bestaande belastingen en leges (sturen op 100% kostendekkendheid)

Vervolg

- We presenteren de lijst met bezuinigingsmogelijkheden (maart/april)
- Via een opiniecommissie kan de raad input geven op deze lijst
- Besluitvorming vindt plaats via de kadernota

Vragen?